

การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร
ของคณะในกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
Development of Guidelines for Implementation of Internal
Educational Quality Assurance on the Curriculum Level of
Mahasarakham University's Faculties of Health Sciences

ธัญญธร พัวพิทยธร^{1*}Thanyadhorn Puapittayadhorn^{1*}

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินการประกันคุณภาพดำเนินการโดย
ศึกษาสภาพปัจจุบันของการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร ส่วนแนวทาง
การพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในดำเนินการโดยการสัมภาษณ์บุคลากรผู้เกี่ยวข้อง
ตามกรอบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ได้มา
โดยการเลือกแบบเจาะจง โดยกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย 5 คณะ 20 หลักสูตร เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวม
ข้อมูลเป็นแบบวิเคราะห์เชิงคุณภาพโดยรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร การสังเกต การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก
การวิเคราะห์ SWOT Analysis และการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีวิเคราะห์เชิงพรรณนา
ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินการประกันคุณภาพ จำแนกเป็น 2 ปัจจัย คือ 1.ปัจจัยด้าน
บุคลากร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และเจ้าหน้าที่สายสนับสนุนขาดความรู้ ความเข้าใจและประสบการณ์ใน
การดำเนินงานตามเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรของคณะในกลุ่มวิทยาศาสตร์
สุขภาพ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 2.ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ยังขาดการวางแผนงานที่เป็นระบบ ไม่มี
การกำหนดนโยบายเป้าหมายที่ชัดเจนในเชิงปฏิบัติ สภาพจริงของการติดตามประเมินผลไม่ต่อเนื่องและเป็นไป
แบบไม่จริงจัง ขาดการตรวจสอบผลการปฏิบัติการจากผู้บริหาร 2) แนวทางการพัฒนาการดำเนินการประกัน
คุณภาพการศึกษาภายในของคณะในกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยวิธีการพัฒนา
แนวทางการดำเนินงานในการรักษาผลการดำเนินงานเพื่อเป็นต้นแบบในการทำงานการประกันคุณภาพ
การศึกษาภายใน ควรจัดระบบการบริหารดำเนินงาน เป็นกระบวนการบริหารงานอย่างมีคุณภาพครบวงจร
(PDCA) ของเดมมิ่ง ประกอบด้วยการวางแผน (Plan) ปฏิบัติตามแผน (Do) ประเมินคุณภาพภายในตาม
มาตรฐานการศึกษา (Check) และพัฒนาปรับปรุงอยู่เสมอ (Act) โดยมีลักษณะเป็นวงจรต่อเนื่อง
คำสำคัญ: การพัฒนาแนวทาง การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Abstract

This research aimed to study the current situation and gap of quality assurance implementation and to study the guidelines for the development of internal educational quality assurance operations of the Faculty of Health Sciences Mahasarakham University. The framework for internal education quality assurance of the Office of the Higher Education Commission, consisting of 5 faculties, 20 programs, is use to qualitative research methods. Data were gathered from papers, observations, in- depth interviews, SWOT analysis and group discussions. The qualitative data analysis by descriptive analysis found that. 1) The study of current situations are classified into 2 factors; In the Personnel factors show that that Professors are responsible for the course and the support staff were lacked of the knowledge and experience to implement the quality assurance (QA) criteria at a curriculum level , In part of Management factors there is a lack

¹ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาสารคาม 44150

¹ Faculty of Public Health, Mahasarakham University, Mahasarakham, 44150

*Corresponding author: e-mail: po_ro05@hotmail.com

Received: February 10, 2021, Accepted: January 5, 2022, Published: May 8, 2022

of systematic planning. There is no explicit policy and benchmarking aim were set and no any strictly follow-up continuously from management. 2) Recommendation should be given to establish the guidelines for implementation of internal educational quality assurance on the curriculum level. This the guidelines development to maintain performance and a model of work quality assurance on the curriculum level A process of management in accordance with the quality of operation PDCA, (Deming Cycle) management techniques, which includes Planning, Doing, Checking, Improvement, Action.

Keywords: guideline development, quality assurance of education on the curriculum level, Mahasarakham University

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายและหลักการของการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพและมาตรฐาน โดยกำหนดรายละเอียดไว้ในหมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษาซึ่งประกอบด้วย “ระบบการประกันคุณภาพภายใน” และ “ระบบการประกันคุณภาพภายนอก” เพื่อใช้เป็นกลไกในการผดุงรักษาคุณภาพและมาตรฐานของสถาบันอุดมศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2554) ในปี พ.ศ.2557 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาโดยคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษา ตระหนักถึงความสำคัญของหน่วยย่อยของการอุดมศึกษาที่ทำหน้าที่ผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพ จึงได้กำหนดกรอบแนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับอุดมศึกษา (คณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษา, 2557)

แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559) มาตรฐานการอุดมศึกษา มาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2558 รวมทั้งกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552 ทั้งนี้ กำหนดให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน 3 ระดับ คือ ระดับหลักสูตร ระดับคณะ และระดับสถาบัน โดยมีองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามพันธกิจ 4 ด้านของสถาบันอุดมศึกษาและเพิ่มเติมด้านอื่น ๆ ที่จำเป็น สำหรับการพัฒนาตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาภายในทั้งระดับหลักสูตร คณะ และสถาบันดำเนินการไปพร้อมกัน หากเป็นตัวบ่งชี้ที่เน้นกระบวนการจะต้องมีการประเมินผลลัพธ์ภายใต้การดำเนินการตามตัวบ่งชี้กระบวนการดังกล่าว (process performance) ผนวกกับสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) มีนโยบายและ ความตั้งใจที่จะยกระดับคุณภาพการศึกษาไทยให้ทัดเทียมเป็นที่ยอมรับในระดับสากล โดยนำเอาเครื่องมือ การพัฒนาคุณภาพที่ได้รับการยอมรับในระดับสากลที่เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ มุ่งสู่ความเป็นเลิศมาเป็นกรอบการบริหารจัดการการศึกษาของอุดมศึกษาไทย (ซิซญุพงศ์, 2557) ในการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตร ให้เชื่อมโยงกับตัวบ่งชี้การดำเนินการตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 เพื่อประโยชน์ในการเผยแพร่หลักสูตรที่มีคุณภาพและมาตรฐาน ซึ่ง สกอ. ได้กำหนดแนวทางการเผยแพร่หลักสูตรไว้ในประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง แนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 การบริหารงานในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษานับเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ นั่นคือ ผลผลิตทางการศึกษาหรือบัณฑิตที่จะก้าวเข้าสู่ตลาดแรงงานในสายงานต่าง ๆ ทั้งในระดับภูมิภาค ระดับประเทศและระดับสากล การเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญ การเป็นที่พึ่งพิงทางวิชาการแก่ชุมชน สังคม ดังนั้นการบริหารงานในสถาบันการศึกษาควรอย่างยิ่งที่ต้องสะท้อนคุณภาพของกระบวนการดำเนินงานผ่านผลลัพธ์ในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งแสดงให้เห็นความรับผิดชอบหลักที่สำคัญของสถาบันการศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนาค้น พัฒนางานและพัฒนาองค์กร เช่น การผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ มีงานวิจัยที่สามารถแก้ไขปัญหาลังคมหรือเกิดองค์ความรู้ใหม่ในการพัฒนา (พิมพากรณ์, 2559)

จากที่กล่าวมาข้างต้นการศึกษาสภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตร ตามองค์ประกอบทั้ง 6 องค์ประกอบ มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะส่งผลต่อมาตรฐานการอุดมศึกษา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรของคณะในกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ทั้งนี้ผู้วิจัยคาดหวังว่าผลการวิจัยในครั้งนี้จะมีประโยชน์

ต่อการพัฒนาระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตร ให้สามารถดำเนินการได้อย่างเป็นระบบต่อเนื่อง มีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล สร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร ของคณะในกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยมหาสารคามต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรของคณะในกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรของคณะในกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการดำเนินงานการวิจัยนี้เป็นคณะหน่วยงานที่รับการตรวจประเมินคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร ในกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีการศึกษา 2562 จำนวน 5 คณะ ได้แก่ คณะสาธารณสุขศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ และคณะสัตวแพทยศาสตร์ รวมเป็นหลักสูตรทั้งสิ้น 20 หลักสูตร การวิจัยนี้ได้ศึกษาข้อมูลจากหลักสูตร จำนวน 20 หลักสูตร และจากบุคลากรผู้เกี่ยวข้องทั้งสายวิชาการและสายสนับสนุนจาก 5 คณะ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันของการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของคณะในกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประกอบด้วย ศึกษาเอกสาร ตำรา เกี่ยวกับแนวคิด หลักการ ทฤษฎีเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน เพื่อสร้างกรอบเนื้อหาเก็บข้อมูล ศึกษาแนวคิด หลักการ สภาพและผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ในปีการศึกษา 2562 เอกสารรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตร ของคณะในกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 20 หลักสูตร

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการดำเนินงานการพัฒนาปัจจัยและเงื่อนไขเป็นกรอบคำถามเพื่อใช้ในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จากแบบบันทึกข้อมูล โดยผู้วิจัยได้สร้างขึ้นและได้รับการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญและคณะกรรมการด้านประกันคุณภาพการศึกษาจากมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านประกันคุณภาพการศึกษา และการสัมภาษณ์เป็นคำถามปลายเปิดเพื่อเก็บรายละเอียดของข้อมูลให้เพียงพอและมากที่สุด ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับงานประกันคุณภาพการศึกษาของคณะในกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม แล้วนำมาสรุปผลเพื่อหาแนวทางการพัฒนาการดำเนินการประกันการศึกษาภายในของคณะในกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของเนื้อหาในการวิจัยไว้ดังนี้

องค์ประกอบการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 7 ด้าน ได้แก่

- 1.1 ด้านการกำหนดมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร
- 1.2 ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตร (Improvement Plan)
- 1.3 ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ มีปัญหาในการจัดระบบการบริหารและสารสนเทศ
- 1.4 ด้านการจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา
- 1.5 ด้านการจัดให้มีการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร
- 1.6 ด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (Self Assessment Report: SAR)
- 1.7 ด้านการจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาสภาพปัจจุบันของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของคณะในกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีการศึกษา 2562 ประกอบด้วย ศึกษาเอกสาร ตำรา เกี่ยวกับแนวคิด หลักการ ทฤษฎีเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน เพื่อสร้างกรอบเนื้อหาเก็บข้อมูล ศึกษาแนวคิด หลักการ สภาพและผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

2. ศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของคณะในกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประกอบด้วย การพัฒนาปัจจัยและเงื่อนไขเป็นกรอบคำถามเพื่อใช้ในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ดำเนินการสนทนากลุ่ม สรุปผลเพื่อหาแนวทางการพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของคณะในกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาผลการดำเนินงานตามตัวบ่งชี้คุณภาพ 6 องค์ประกอบ 13 ตัวบ่งชี้ การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตร ตามแนวทางสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ประกอบด้วย

3.1 องค์ประกอบที่ 1 การกำกับมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ 1.1 การบริหารจัดการหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรที่กำหนดโดย สกอ.

3.2 องค์ประกอบที่ 2 บัณฑิต ตัวบ่งชี้ 2.1 คุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ตัวบ่งชี้ 2.2 การได้งานทำหรือผลงานวิจัยของผู้สำเร็จการศึกษา ดังนี้ 1) ร้อยละของบัณฑิตปริญญาตรีที่ได้งานทำหรือประกอบอาชีพอิสระภายใน 1 ปี 2) ผลงานของนักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทที่ได้รับการตีพิมพ์หรือเผยแพร่ 3) ผลงานของนักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอกที่ได้รับการตีพิมพ์หรือเผยแพร่

3.3 องค์ประกอบที่ 3 นักศึกษา ตัวบ่งชี้ 3.1 การรับนักศึกษา ตัวบ่งชี้ 3.2 การส่งเสริมและพัฒนา นักศึกษา ตัวบ่งชี้ 3.3 ผลที่เกิดกับนักศึกษา

3.4 องค์ประกอบที่ 4 อาจารย์ ตัวบ่งชี้ 4.1 การบริหารและพัฒนาอาจารย์ ตัวบ่งชี้ 4.2 คุณภาพอาจารย์ ตัวบ่งชี้ 4.3 ผลที่เกิดกับอาจารย์

3.5 องค์ประกอบที่ 5 หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน ตัวบ่งชี้ 5.1 สารของรายวิชาในหลักสูตร ตัวบ่งชี้ 5.2 การวางระบบผู้สอนและกระบวนการจัดการเรียนการสอน ตัวบ่งชี้ 5.3 การประเมินผู้เรียน ตัวบ่งชี้ 5.4 ผลการดำเนินงานหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

3.6 องค์ประกอบที่ 6 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ตัวบ่งชี้ 6.1 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและพัฒนาการของผลการประเมินโดยรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร การสังเกต การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากการสนทนากลุ่ม

การแปลผลการประเมิน

ค่าเฉลี่ย 0.01-2.00 คะแนน หมายถึง ระดับคุณภาพน้อย, 2.01-3.00 คะแนน หมายถึง ระดับคุณภาพปานกลาง, 3.01-4.00 คะแนน หมายถึง ระดับคุณภาพดี, 4.01-5.00 คะแนน หมายถึง ระดับคุณภาพดีมาก

ผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันของการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรของคณะในกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีดังนี้

1.1 ผลการสำรวจผลการประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร ของคณะในกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีการศึกษา 2562 ภาพรวม พบว่า ภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.52 การดำเนินงานอยู่ในระดับ “ดี” คะแนนอยู่ระหว่าง 3.31 – 3.78 โดยมีคณะที่มีการดำเนินงานระดับดีทั้งหมด 5 คณะ (คิดเป็นร้อยละ 100) จากคณะในกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ดังนี้ คณะสัตวแพทยศาสตร์ 3.78 คะแนน คณะเภสัชศาสตร์ 3.60 คะแนน คณะแพทยศาสตร์ 3.58 คะแนน คณะสาธารณสุขศาสตร์ 3.33 คะแนน และ คณะพยาบาลศาสตร์ 3.31 คะแนน ดังแสดงในตารางที่ 1

1.2 ผลการจำแนกรายองค์ประกอบ องค์ประกอบที่ 1 การกำกับมาตรฐาน พบว่า หลักสูตรทุกหลักสูตรมีผลการประเมิน “ผ่าน” ทั้ง 20 หลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 100

1.3 ผลการจำแนกรายองค์ประกอบ องค์ประกอบที่ 2 – 6 พบว่า ทุกองค์ประกอบมีผลการประเมินอยู่ในระดับคุณภาพ “ดี” ทุกองค์ประกอบ โดยองค์ประกอบที่ 2 บัณฑิต มีค่าเฉลี่ยภาพรวมเท่ากับ 4.54 องค์ประกอบที่ 3 นักศึกษา มีค่าเฉลี่ยภาพรวมเท่ากับ 3.11 องค์ประกอบที่ 4 อาจารย์ มีค่าเฉลี่ยภาพรวมเท่ากับ

องค์ประกอบที่ 5 หลักสูตร การเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.49 และ องค์ประกอบที่ 6 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับเท่ากับ 2.90 ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 1 ผลคะแนนเฉลี่ยของผลประเมินคุณภาพหลักสูตรในภาพรวมของคณะในกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีการศึกษา 2562

ที่	คณะ	คะแนน	ระดับคุณภาพ
1	คณะสาธารณสุขศาสตร์	3.33	ดี
2	คณะแพทยศาสตร์	3.58	ดี
3	คณะสัตวแพทยศาสตร์	3.78	ดี
4	คณะพยาบาลศาสตร์	3.31	ดี
5	คณะเภสัชศาสตร์	3.60	ดี
คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มเท่ากับ		3.52	ดี

ตารางที่ 2 ผลคะแนนเฉลี่ยของผลประเมินคุณภาพหลักสูตรในภาพรวมของคณะในกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีการศึกษา 2562 องค์ประกอบที่ 2 – 6

หลักสูตร	องค์ประกอบที่ 2		องค์ประกอบที่ 3			องค์ประกอบที่ 4				องค์ประกอบที่ 5				อปท.6		คะแนน	ระดับ						
	เฉลี่ย	3.1	3.2	3.3	เฉลี่ย	4.1	4.2	4.2.1	4.2.2	4.2.3	4.2.4	4.3	เฉลี่ย	5.1	5.2			5.3	5.4	เฉลี่ย	6.1	เฉลี่ย	คุณภาพ
คณะสาธารณสุขศาสตร์	4.23	4.32	4.28	2.67	3.00	2.83	2.83	2.83	4.30	5.00	2.96	5.00	0.74	2.67	3.27	3.00	3.00	3.00	5.00	3.50	2.83	3.33	ดี
คณะแพทยศาสตร์	4.21	4.51	4.44	3.00	3.00	3.17	3.06	3.17	4.77	5.00	4.31	5.00	1.67	3.50	3.81	3.17	3.00	3.33	5.00	3.63	3.17	3.58	ดี
คณะสัตวแพทยศาสตร์	4.56	4.64	4.60	3.00	4.00	4.00	3.67	3.00	5.00	5.00	5.00	5.00	0.00	4.00	4.00	3.00	3.00	3.00	5.00	3.50	3.00	3.78	ดี
คณะพยาบาลศาสตร์	4.21	5.00	4.61	2.50	3.00	3.50	3.00	3.00	5.00	5.00	5.00	5.00	0.00	3.00	3.67	2.50	2.50	3.00	5.00	3.25	2.50	3.31	ดี
คณะเภสัชศาสตร์	4.54	5.00	4.77	3.00	3.00	3.00	3.00	3.00	5.00	5.00	5.00	5.00	1.00	3.80	3.93	3.00	3.00	3.00	5.00	3.50	3.00	3.60	ดี
คะแนนเฉลี่ย	4.54		3.11			3.74				3.49				2.90		3.52	ดี						

1.4 ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรของคณะในกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ด้านการกำหนดมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรของการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในระดับหลักสูตร ไม่ได้มาจากการมีส่วนร่วมที่แท้จริง ขาดความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรยังขาดความรู้ ความเข้าใจ ผู้บริหารยังขาดการติดตามตรวจสอบอย่างจริงจัง

ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตร (Improvement Plan) ขาดการสังเคราะห์สภาพปัญหาปัจจุบันของหลักสูตรและความจำเป็นอย่างเป็นระบบ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของหลักสูตร ประธานหลักสูตรขาดการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลของแผน

ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ มีปัญหาในการจัดระบบการบริหารและสารสนเทศ เนื่องจากอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรขาดความรู้ ความเข้าใจและยังไม่มีประสบการณ์และความชำนาญพอ ผู้บริหารขาดความเข้าใจในการจัดทำระบบบริหารและสารสนเทศที่เป็นระบบด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของการบริหารหลักสูตรที่ดี มีการส่งเสริม สนับสนุน กำกับ ติดตามการดำเนินงานน้อย

ด้านการจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ปัญหาด้านการติดตามตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาระดับหลักสูตร เนื่องจากผู้รับผิดชอบกำกับ ติดตาม และตรวจสอบการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาขาดความเข้าใจในงาน ขาดการวางแผนและทำงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

ด้านการจัดให้มีการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรมีความรู้ ความเข้าใจและตระหนักในการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรน้อย ขาดความเข้าใจในแนวปฏิบัติการประเมินคุณภาพฯ ระดับหลักสูตร ขาดการร่วมมือการทำงานบริหารจัดการหลักสูตร ขาดความใส่ใจจากผู้ร่วมงานที่จัดให้มีการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร

ด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (Self Assessment Report: SAR) ตามเกณฑ์การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (Self Assessment Report: SAR) ขาดความเข้าใจใน

การเขียนรายงานตามตัวบ่งชี้ ขาดทักษะในการเก็บเรียบเรียงเอกสารให้เป็นระบบ ทำให้การจัดทำจัดเก็บเกิดความล่าช้า และนอกจากนี้การวิเคราะห์สภาพปัญหาจากข้อมูลไม่มีการทำอย่างจริงจัง

ด้านการจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขาดความร่วมมือจากทุกฝ่ายเพื่อให้การบริหารจัดการหลักสูตรประสบความสำเร็จ โดยพิจารณาจากรายงานผลการประเมินตนเอง (Self – Assessment Report: SAR) และตามคำแนะนำของคณะกรรมการประเมินผลการดำเนินงานเพื่อวางแผนการทำงานในปีต่อไป

จากผลการศึกษาทำให้ทราบปัจจัยและเงื่อนไขที่มีผลต่อสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรของคณะในกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำแนกเป็น 2 ปัจจัย คือ

ปัจจัยด้านบุคลากร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และเจ้าหน้าที่สายสนับสนุนขาดความรู้ ความเข้าใจและประสบการณ์ในการดำเนินงานตามเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรของคณะในกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จึงส่งให้การดำเนินการประกันคุณภาพภายในระดับหลักสูตรของคณะในกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ไม่ประสบผลสำเร็จ

ปัจจัยด้านการบริหารจัดการในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรของคณะในกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ยังขาดการวางแผนงานที่เป็นระบบ ไม่มีการกำหนดนโยบายเป้าหมายที่ชัดเจนในเชิงปฏิบัติ สภาพจริงของการติดตามประเมินผลไม่ต่อเนื่อง และเป็นไปแบบไม่จริงจัง ขาดการตรวจสอบผลการปฏิบัติการจากผู้บริหาร การปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในขาดความต่อเนื่อง ไม่มีการติดตามการดำเนินงานจากผู้ที่ทำหน้าที่

2. แนวทางการพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของคณะในกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีวิธีการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานในการรักษาผลการดำเนินงานเพื่อเป็นต้นแบบในการทำงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร โดยหลักสูตรควรจัดระบบการบริหารการดำเนินงานเป็นกระบวนการบริหารงานอย่างมีคุณภาพครบวงจร (PDCA) ประกอบด้วยการวางแผน (Plan) ปฏิบัติตามแผน (Do) ประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา (Check) และพัฒนาปรับปรุงอยู่เสมอ (Act) โดยมีลักษณะเป็นวงจรต่อเนื่อง คือ

2.1 การปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาจะต้องได้รับความร่วมมือ ร่วมใจจากบุคลากร และการทำงานในรูปแบบคณะกรรมการด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของหน่วยงาน รวมถึงผู้บริหารในหน่วยงานต้องให้ความสำคัญกับการประกันคุณภาพการศึกษา

2.2 มีการจัดประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และชี้แจงปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงาน เพื่อร่วมกันแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาต่อไป

2.3 การจัดทำแผน การกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน มีการติดตามผลการดำเนินงานตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และทำการปรับปรุงการดำเนินงานหากว่าผลการประเมินต่ำกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ รวมถึงการนำวงจรคุณภาพ PDCA เพื่อนำมาใช้

2.4 นำผลการดำเนินงานจากปีที่ผ่านมาเพื่อพิจารณวางแผนการดำเนินงานต่อไป

2.5 จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานเพื่อให้ผู้ปฏิบัติได้ศึกษาจากคู่มือ ขั้นตอนในแต่ละชั้น เพื่อให้การปฏิบัติงานได้ถูกต้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

2.6 วางแผนการเก็บข้อมูลตามตัวบ่งชี้และรายงานเอกสารหลักฐานและมีการกำกับติดตามเป็นระยะ

2.7 จัดทำฐานข้อมูล การเก็บข้อมูลตามตัวบ่งชี้เพื่อให้ที่ผลการดำเนินงานที่สมบูรณ์ ครบถ้วน สมบูรณ์ ถูกต้องที่สุด

2.8 จัดอบรมแก่บุคลากรเพื่อส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้และทักษะ ความเข้าใจ ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรของคณะในกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า 1) จากผลการศึกษาสภาพปัจจุบันทำให้ทราบปัจจัยและเงื่อนไขที่มีผลต่อสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรของคณะในกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำแนกเป็น 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านบุคลากร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และเจ้าหน้าที่สายสนับสนุนขาดความรู้ ความเข้าใจและประสบการณ์ในการดำเนินงานตามเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรของ คณะในกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จึงส่งให้การดำเนินการประกันคุณภาพภายในระดับหลักสูตรของคณะในกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ไม่ประสบผลสำเร็จ และ ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรของคณะในกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ยังขาดการวางแผนงานที่เป็นระบบ ไม่มีการกำหนดนโยบายเป้าหมายที่ชัดเจน ในเชิงปฏิบัติ สภาพจริงของการติดตามประเมินผลไม่ต่อเนื่องและเป็นไปแบบไม่จริงจังขาดการตรวจสอบผลการปฏิบัติการจากผู้บริหาร การปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในขาดความต่อเนื่อง ไม่มีการติดตามการดำเนินงานจากผู้ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบ 2) แนวทางการพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของคณะในกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยวิธีการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานในการรักษาผลการดำเนินงานเพื่อเป็นต้นแบบในการทำงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ควรจัดระบบการบริหารดำเนินงาน เป็นกระบวนการบริหารงานอย่างมีคุณภาพครบวงจร (PDCA) ของเดมมิ่ง ซึ่งวงจรของเดมมิ่ง ประกอบด้วยการวางแผน (Plan) ปฏิบัติตามแผน (Do) ประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา (Check) และพัฒนาปรับปรุงอยู่เสมอ (Act) โดยมีลักษณะเป็นวงจรต่อเนื่อง

อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การดำเนินการวิจัยการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรของคณะในกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้วิจัยได้นำประเด็นที่สำคัญในภาพรวมที่มีผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตร นำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรของคณะในกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พบว่า

1.1 สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรของคณะในกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม คือ หลักสูตรมีการดำเนินการตามเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาที่มหาวิทยาลัยกำหนด คือ กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จัดระบบบริหารและสารสนเทศดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา จัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา จัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้การดำเนินการดังกล่าวนี้เป็นไปแบบไม่ต่อเนื่อง จริงจัง เนื่องจาก 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านบุคลากรและปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ด้านบุคลากรนั้นยังขาดความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงผลการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของหลักสูตร และการประเมินผลโดยเฉพาะการประเมินตนเองซึ่งเป็นการประเมินที่มุ่งเพื่อการพัฒนาในระหว่างหลักสูตรและคณะ/หน่วยงานดำเนินการตามแผนปฏิบัติการควรมีการตรวจสอบประเมินผลเป็นระยะ ๆ เพื่อพิจารณาว่าการดำเนินการเป็นไปในทิศทางที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายหรือมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่กำหนดในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาหรือไม่เพียงใด มีจุดอ่อนจุดแข็งประการใด มีส่วนใดที่จะต้องปรับปรุงเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย สอดคล้องกับการศึกษาของ กุลทรัพย์ และคณะ (2562) ได้กล่าวถึง การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ในด้านการจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา มีความต้องการจำเป็นลำดับที่ 2 (PNI=0.09) เมื่อพิจารณาการจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา พบว่า ประเด็นแรกสถานศึกษามีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาในระดับสถานศึกษา อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง (PNI=0.16) เนื่องจาก สถานศึกษามีการรอการดำเนินงานติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานต้น

สังกัดอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และรอการติดตาม ตามระยะเวลาที่กำหนด อาจส่งผลให้สถานศึกษาขาดการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพราะการที่สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ภาคเรียนละ 1 ครั้ง สถานศึกษาสามารถนำผลการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนาได้

1.2 แนวทางการพัฒนาการศึกษาตัวชี้วัดระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตรของคณะในกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ควรให้มีการเตรียมความพร้อมของบุคลากร และต้องพัฒนาความรู้ ทักษะเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายใน โดยต้องสร้างความตระหนักถึงคุณค่าของการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและการทำงานเป็นทีมและต้องพัฒนาความรู้ ทักษะเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาและมีการจัดระบบการบริหารจัดการเป็นกระบวนการบริหารงานอย่างมีคุณภาพครบวงจร (PDCA) ของเดมมิ่ง ซึ่งวงจรของเดมมิ่ง ประกอบด้วย การวางแผน (Plan) ปฏิบัติตามแผน (Do) ประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา (Check) และพัฒนาปรับปรุงอยู่เสมอ (Act) โดยมีลักษณะเป็นวงจรต่อเนื่องเพื่อพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพ ต้องทำอย่างเป็นระบบตั้งแต่การมองถึงความเชื่อมโยงของงานและความเชื่อมโยงของบุคลากร ตั้งแต่ผู้บริหารมาจนถึงระดับปฏิบัติการ ว่าจะต้องมีการวางแผนการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรให้เกิดความสำเร็จอย่างไร และในการดำเนินการจะต้องคำนึงถึงและให้ความสนใจสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก ที่มีผลกระทบต่องานประกันคุณภาพ เช่น ต้องคำนึงถึงเรื่องบุคลากร งบประมาณ ระบบการจัดการ ความรู้ความเข้าใจของบุคลากรต่อการดำเนินงานในด้านประกันคุณภาพ เพื่อมุ่งสู่ผลสำเร็จ การประกันคุณภาพเป็นงานที่มุ่งหวังผลสำเร็จ และต้องสามารถวัดและประเมินผลได้รวมทั้งต้องสามารถอภิวิธิประเมินผลสำเร็จต่าง ๆ ได้ด้วย สอดคล้องกับการศึกษาของ กานต์สินี และประเสริฐ (2561) ที่ได้ทำการศึกษาการพัฒนาแนวทางการประกันคุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ผลการศึกษาพบว่า แนวทางที่เหมาะสมสำหรับการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ประกอบด้วย 2 กิจกรรมหลัก ได้แก่ กำหนดมาตรฐานและการจัดระบบบริหารและสารสนเทศกำหนดแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาการติดตามตรวจสอบการประกันคุณภาพภายใน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะแนวทางที่ได้จากการศึกษาสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) มีแนวทางในการพัฒนาคุณภาพของการประกันคุณภาพของสถานศึกษาขนาดเล็กที่ชัดเจน

2. แนวทางการพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของคณะในกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีวิธีการพัฒนาจากผลการศึกษาปัจจัยและเงื่อนไขที่มีผลต่อสภาพ การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรของคณะในกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านบุคลากร และปัจจัยด้านการบริหารจัดการ สามารถนำมา กำหนดเป็นแนวทางการดำเนินงานได้ดังนี้

1) ปัจจัยด้านบุคลากร เกี่ยวกับการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร ประกอบด้วยปัญหา 2 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านความรู้ความเข้าใจหน่วยงาน ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจ ในด้านการประกันคุณภาพการศึกษาแก่บุคลากรโดยเฉพาะในเรื่องของการเขียนรายงานการประเมินตนเอง อย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างความตระหนักให้บุคลากรในการทำงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา จัดอบรม พัฒนาบุคลากร ปรับปรุงระบบสารสนเทศให้เหมาะสมกับการจัดเก็บเอกสารในระบบ CHE QA Online เสริมสร้าง บุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจในการคิดวิเคราะห์ ตีความ และแปลความหมายของเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ การศึกษาของหลักสูตร พัฒนาบุคลากรโดยให้ความรู้ความเข้าใจ สร้างความตระหนัก เกิดการเรียนรู้เพื่อให้งาน เกิดคุณภาพ (2) ด้านการมีส่วนร่วม บุคลากรควรมีส่วนร่วมในการประชุมวางแผนการดำเนินงาน บุคลากรมี ส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล ตามกระบวนการ PDCA บุคลากรมีส่วนร่วมในการเสนอแนะ ข้อคิดเห็นในการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพให้บุคลากรทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมกับการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของพิมพารณ (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาการดำเนินงาน การประกันคุณภาพการศึกษาภายในเพื่อความเป็นเลิศของสาขาบัญชี สถาบันอุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทย พบว่า ควรมีการพัฒนาความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน เพื่อให้คณาจารย์สาขาการบัญชี สถาบันอุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทยเกิดความเข้าใจ เห็นประโยชน์ของการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในให้บรรลุเป้าหมายตามตัวบ่งชี้ที่กำหนด อันจะนำไปสู่การพัฒนาสถาบันรวมถึงคุณภาพบัณฑิตไปสู่ความเป็นเลิศต่อไป

2) ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ มีแนวทางการดำเนินงาน คือ การปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในงานประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อหาแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร ของคณะในกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน ควรมีการวางแผนการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการคุณภาพ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา เช่น ประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อกำหนดแนวทางในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตร ประชุมเพื่อกำหนดเป้าหมายตัวชี้วัดตามองค์ประกอบของการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตร แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานตามตัวบ่งชี้ของแต่ละองค์ประกอบคุณภาพ บุคลากรส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับเรื่องการทำแผนงานการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างชัดเจนมีการมอบหมายและกระจายงานอย่างเหมาะสมและมีระบบติดตามงานที่มีประสิทธิภาพและปัจจัยสำคัญที่จะทำให้งานประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตรประสบความสำเร็จ คือ ความร่วมมือและความรู้ความเข้าใจต่อการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตร (2) ด้านการดำเนินงานตามแผน มีการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการคุณภาพ และตามพันธกิจของหน่วยงาน การจัดเตรียมข้อมูลเอกสารหลักฐานที่จำเป็นและสอดคล้องกับมาตรฐานตัวบ่งชี้เพื่อรองรับการประเมิน ต้องมีการดำเนินงานตามระบบวงจร PDCA ที่สำคัญ ต้องอำนาจสิทธิขาดแก่บุคลากรที่ทำงานประกันคุณภาพการศึกษาในการตัดสินใจด้านการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา (3) ด้านการตรวจสอบประเมินผล มีการติดตามตรวจสอบความสอดคล้องของเอกสารหลักฐานอ้างอิงตามเกณฑ์มาตรฐานตัวบ่งชี้ตรวจสอบความถูกต้อง เอกสารหลักฐานตามเกณฑ์มาตรฐานตัวบ่งชี้และแผนการประกันคุณภาพการศึกษา วิเคราะห์และรายงานปัญหาที่พบจากการปฏิบัติงานให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ (4) ด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุง ควรพัฒนาระบบฐานข้อมูลที่มีอยู่ให้ใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่และสามารถเชื่อมโยงกับงานประกันคุณภาพการศึกษา สร้างระบบการจัดทำรายงานการประเมินตนเองแบบมีส่วนร่วม การจัดทำเป็นแผนพัฒนาคุณภาพของหน่วยงานจากข้อเสนอแนะของคณะกรรมการประเมินประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตรจากปีที่ผ่านมา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยรัตน์ และคณะ (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของวิทยาลัยเชิงรอย พบว่า มีความตื่นตัวในการบริหารงานจากผู้บริหาร เพื่อเตรียมความพร้อมกับการถูกประเมิน อีกทั้งได้ส่งเสริมบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนักในเรื่องการประกันคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรของคณะในกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และผลดำเนินงานการกำกับมาตรฐานหลักสูตร คณะและหลักสูตร/ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลไปใช้ประกอบการจัดทำแผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ระดับหลักสูตร ระดับคณะ และระดับมหาวิทยาลัย เพื่อนำข้อมูลทำการทบทวนและปรับปรุงผลการดำเนินงานได้ต่อไป

2. ควรจัดให้มีการอบรม ประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ ผู้บริหาร อาจารย์บุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะเกี่ยวกับการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในอย่างถูกต้อง เพื่อให้การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพิ่มทักษะความรู้เรื่องการประกันคุณภาพให้อาจารย์ เจ้าหน้าที่และนิสิต ให้เข้าใจและตระหนักถึงความมีคุณภาพขององค์กรอยู่เสมอ รวมทั้งการประชุมถอดบทเรียนด้วยกันเพื่อเห็นปัญหาและหาทางแก้ไขร่วมกัน

3. หลักสูตรที่จัดการเรียนการสอนภายใต้การกำกับบริหารของคณะในกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ควรหาแนวทางและวางแผนร่วมกันในการพัฒนาขับเคลื่อน เพื่อให้หลักสูตรทั้ง 20 หลักสูตร เข้ารับการเผยแพร่เป็นหลักสูตรที่มีคุณภาพและมาตรฐานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ TQR (Thai Qualifications Register) ที่สะท้อนคุณภาพผลการดำเนินงานและการขับเคลื่อนการบริหารงานหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

4. ควรพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพในทุกตัวบ่งชี้ ให้สามารถแสดงผลเพื่อนำไปสู่การตัดสินใจในการบริหารงานของผู้บริหารและนำมาใช้เป็นแนวทางในการควบคุมการทำงานระดับปฏิบัติต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

วิเคราะห์ข้อมูลผลการดำเนินงานเพิ่มเติม โดยศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับกระบวนการบริหารจัดการการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตร ที่มีผลคะแนนการประเมินที่ดีขึ้นเป็นประจำทุกปีการศึกษาเพื่อนำมาเป็นโมเดลการดำเนินงานการบริหารจัดการของหลักสูตรอื่นต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่สนับสนุนโครงการวิจัยนี้ โดยได้รับการสนับสนุนทุนอุดหนุนการวิจัยเพื่อพัฒนาองค์กรและพัฒนาบุคลากรสายสนับสนุน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

เอกสารอ้างอิง

- กานต์สินี วาดวงศ์ และประเสริฐ เรือนนงการ. 2561. การพัฒนาแนวทางการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ. วารสารบริหารและนิเทศศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 9(1): 25-37.
- กุลทรัพย์ เลิศทวีสิน อัจฉรา นิยามภา และพร้อมพิไล บัวสุวรรณ. 2562. แนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน ตามกรอบนโยบายการปฏิรูประบบการประเมินและประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในสถานศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร. วารสารรัชต์ภาคย์. 13(30): 201-215.
- คณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษา. 2557. คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2557. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. กรุงเทพมหานคร. 174 หน้า.
- ชัยรัตน์ ต. เจริญ จินตนา จันทรเจริญ เณนิศา สุวรรณจินดา และวีรพันธุ์ ศิริฤทธิ์. 2560. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของวิทยาลัยเชียงราย ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ และศิลปะ . มหาวิทยาลัยศิลปากร. วารสาร Veridian E-Journal กลุ่มมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปะ. 10(1): 432-440.
- ชิษณุพงศ์ ทองพวง. 2557. องค์ประกอบการบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กรของมหาวิทยาลัยเอกชนในประเทศไทย. วารสารวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. 10(2): 121-134.
- พิมพ์ภรณ์ พึ่งบุญพานิชย์. 2559. การพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเพื่อความเป็นเลิศของสาขาวิชาการบัญชี สถาบันอุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทย. วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน. 22(1): 33-45.